

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 229/2013-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. júna 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. Š. a I. Š., obaja bytom K., zastúpených advokátkou JUDr. D. T., K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 89/2006, za účasti Okresného súdu Košice II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. Š. a I. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 89/2006 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby vo veci sp. zn. 32 Cb 89/2006 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. Š. a I. Š. priznáva finančné zadostučinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré im je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť J. Š. a I. Š. trovy konania v sume 291,58 € (slovom dvestodevät'desiatjeden eur a päťdesiatosem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. D. T., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2013 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „sťažovateľ 1.“) a I. Š. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľka 2.“), obaja bytom K. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. D. T., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 89/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia sú na základe návrhu na zaplatenie sumy 5 285,86 € s príslušenstvom doručeného okresnému súdu 19. januára 2006 obchodnou spoločnosťou E., s. r. o., účastníkmi napadnutého konania vedeného týmto súdom v postavení odporcov v 2. a 3. rade. Okresný súd vydal 20. júla 2006 platobný rozkaz, proti ktorému podali sťažovatelia 11. augusta 2006 odpor.

Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým uvádzajú:

«Žalobkyňa odôvodňuje žalobu úverovou zmluvou uzavretou medzi S., a. s. a žalovaným 1., na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 800 000,- Sk. Sťažovatelia (v predmetnom súdnom konaní žalovaní 2. a 3.) sa v prípade nezaplatenia dlhu žalovaným 1. zaviazali zaplatiť tento dlh ako ručiteľia. Pohľadávka S., a. s. vyplývajúca z tejto zmluvy bola dňa 05. 09. 2002 postúpená spoločnosti G., a. s., ktorá túto pohľadávku následne postúpila spoločnosti E., s. r. o., teda žalobkyni.

V priebehu konania pred okresným súdom strany predložili svoje právne stanoviská, z ktorých je zrejmé, že výška tak zostatku nezaplatenej istiny z predmetnej úverovej zmluvy ako aj príslušenstva je medzi nimi sporná. Žalobkyňa po podaní odporu sťažovateľmi, aj vzhľadom na dôvody a skutočnosti v ňom uvedené a vzhľadom na to, že jej predchádzajúci veriteľ pohľadávky (G., a. s.) zaslal na účet sumu 75 000 Sk, zobrala žalobu v tejto časti späť a naďalej požaduje sumu 79 946,80 Sk s prísl. Vyjadrenie k odporu sťažovateľov spolu s čiastočným späťvzatím žaloby doručila sťažovateľka okresnému súdu 7. novembra 2006.

Dňa 29. septembra 2009 okresný súd nariadil prvé pojednávanie na 3. novembra 2009, čo bolo 3 roky a takmer 3 mesiace po podaní odporu proti platobnému rozkazu. Toto pojednávanie (doposiaľ jediné nariadené) bolo odročené bez prejednania veci z dôvodu neúčasti žalovaného 1. (R. B.). Sťažovateľ 1. a jeho právny zástupca sa tohto pojednávania zúčastnili.

Dňa 2. decembra 2009 predložili sťažovatelia konajúcemu okresnému súdu ako aj právnenému zástupcovi žalobkyne svoje vyjadrenie, v ktorom nielen tvrdili ale aj odkazom na listinné dôkazy v spise preukázali, že výška istiny je vzhľadom na nimi realizované platby na účty právnych predchodcov žalobkyne (pôvodných veriteľov žalovanej pohľadávky) zjavne iná, ako istina, z ktorej vychádzala žalobkyňa.

Žalobkyňa po oboznámení sa s vyjadrením sťažovateľa z 2. decembra 2009 predložila konajúcemu okresnému súdu dňa 22. januára 2010 návrh na vykonanie dokazovania (výzva pôvodnému veriteľovi S., a. s. na predloženie celkového prehľadu splácania úveru).

Od tohto momentu konajúci okresný súd vo veci opätovne nekonal, neurobil žiadny procesný úkon smerom k zabezpečeniu požadovaného dôkazu ani nenariadil termín pojednávania, na ktorom by aspoň vypočul účastníkov konania, k čomu od podania žaloby v januári 2006 do dňa podania tejto sťažnosti ústavnému súdu (marec 2013) stále nedošlo.

Sťažovatelia sa pre dlhotrvajúcu nečinnosť obrátili listom z 3. októbra 2012 so sťažnosťou na prietahy v konaní na predsedu okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch. Predseda okresného súdu v liste Spr. 177/2012 z 30. októbra 2012 skonštatoval, že sťažnosť je dôvodná a vo veci došlo k prietahom v konaní. Podľa jeho vyjadrenia bol zákonný sudca so sťažnosťou oboznámený a upozornený na potrebu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Predseda súdu na obranu zákonného sudcu neuviedol žiadne skutočnosti objektívneho, či subjektívneho charakteru.

Ani sťažnosť sťažovateľov predsedovi súdu však nevedla k zmene a urýchlenému konaniu okresného súdu. Zákonný sudca síce vyzval žalobkyňu na upresnenie petitu žaloby a jej stanovisko z 22. novembra 2012 následne zaslal na vyjadrenie sťažovateľom, ktorí k nemu cestou právneho zástupcu predložili vyjadrenie 21. februára 2013. Tieto procesné úkony okresného súdu sú však z pohľadu priebehu konania a postoja strán bezvýznamné a nemôžu posunúť spor ďalej.

Jediné, čo môže konajúci súd vykonať na rozhodnutie vo veci a odstránenie právnej neistoty účastníkov konania, je nariadiť pojednávanie (§ 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O. s. p.“) vylúchnuť účastníkov konania (§ 131 ods. 1 O. s. p.), vykonať ďalšie navrhované dokazovanie listinnými dôkazmi (§ 129 ods. 1 a 2 O. s. p.) a následne vo veci rozsudkom rozhodnúť (§ 152 O. s. p.). Z jeho správania sa aj po podaní dôvodnej sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu, je však zjavné, že takto nepostupuje, keďže ani po ďalších takmer piatich mesiacoch nepristúpil k sústredenému a efektívnemu konaniu vo veci sledujúcemu urýchlené konanie a rozhodnutie vo veci, kde už boli predsedom súdu konštatované zbytočné prietahy v konaní...

Postup súdu... bol však v prípade konania o právnej veci sťažovateľov taký, že zjavne nenaplnil záruky obsiahnuté v čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru. V postupe okresného súdu sťažovatelia vidia tieto dlhotrvajúce obdobia totálnej nečinnosti, počas ktorých súd neurobil žiadny procesný úkon:

- od 7. novembra 2006 kedy bolo súdu doručené vyjadrenie žalobkyne k odporu sťažovateľov spolu s čiastočným späťvzatím žaloby do 29. septembra 2009, kedy súd nariadil prvé pojednávanie na 3. novembra 2009 (najmenej 2 roky a 10 mesiacov úplnej a ničím neospravedliteľnej nečinnosti),

- od 3. novembra 2009 kedy bol bez prejednávania veci odročené pojednávanie na neurčito do 26. októbra 2012, kedy súd vyzval žalobkyňu na upresnenie petitu návrhu (bez niekoľkých dní 3 roky úplnej a ničím neospravedlniteľnej nečinnosti).

Okrem období úplnej nečinnosti bol postup súdu poznamenaný aj obdobím neefektívnej a nesústredenej činnosti, keď súd síce vykonal určité úkony — výzva žalobkyňi na upresnenie petitu žaloby z 26. októbra 2012 a výzva sťažovateľom zo 14. januára 2013 na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalobkyne — tieto úkony však vzhľadom na stav veci a potrebu vykonať navrhované a nevyhnutné dokazovanie a to na nariadenom pojednávaní (§ 122 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) nemohli viesť k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania. Táto nesústredená a neefektívna činnosť okresného súdu trvala ku dňu podania tejto sťažnosti viac než 4 mesiace.»

V súlade s § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovatelia odôvodňujú priznanie finančného zadostučinenia tým, že „viac než sedemročné konanie na prvostupňovom súde, v rámci ktorého doposiaľ neboli na pojednávaní vykonané žiadne dôkazy, a ktoré je poznamenané dlhoročnou nečinnosťou okresného súdu, viedlo k frustrácii a k strate ich dôvery v schopnosť okresného súdu rýchlo a bezprieťahovo vyriešiť a rozhodnúť ich právnu vec. Sťažovatelia sú bez vlastného zavinenia, a naopak výlučne z dôvodov na strane okresného súdu viac než sedem rokov vystavení právnej neistote ohľadom výšky ich záväzku voči žalobkyňi. Trvajúce zdlhové súdne konanie so zbytočnými prieťahmi vzhľadom na žalovanú istinu a stále nabiehajúce úroky, ktorých výška je medzi účastníkmi sporná, znamená pre sťažovateľov významný dopad aj na ich sociálnu a ekonomickú situáciu.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že:

„1. Základné právo J. Š. a I. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb/89/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb/89/2006 ďalej konal bez zbytočných prietahov.

3. J. Š. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. I. Š. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. J. Š. a I. Š. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov), ktorú je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť na účet JUDr. D. T. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 229/2013-17 z 26. apríla 2013 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľov a predseda okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľov a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. 1 SprV/325/2013 z 3. júna 2013, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 5. júna 2013, okrem chronológie vykonaných procesných úkonov v napadnutom konaní okresného súdu k sťažnosti predovšetkým uviedol:

„... v konaní došlo v určitom časovom období k prietahom... V tejto súvislosti udávam, že v roku 2012 bola z dôvodu dlhodobej, šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti (praceneschopnosť) zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená, prevedená v súlade

so zákonom a rozvrhom práce do nového senátu a následne po skončení neprítomnosti prevedená späť do senátu pôvodného zákonného sudcu. Vo veci bolo dňa 8. 10. 2012 podaná sťažovateľmi sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sťažnosť bola vybavená listom zo dňa 30. 10. 2012 evidovaným pod Spr. 177/2012, sťažnosť bola uznaná za dôvodnú.“

Právna zástupkyňa sťažovateľov v odpovedi na vyjadrenie predsedu okresného súdu z 12. júna 2013 predovšetkým uviedla, že „... neefektívna a nesústredená činnosť okresného súdu pokračuje aj po podaní sťažnosti a jej prijatí na ďalšie konanie. Okresný súd síce 8. apríla 2013 nariadil pojednávanie na 6. mája 2013, toto však bolo odročené na neurčito, keďže okresný súd nemal vykázané doručenie predvolania od žalovaného v 1. rade a súd podľa vyjadrenia jeho predsedu mal vyzvať právneho zástupcu žalobcu na oznámenie výšky postúpenej pohľadávky. Súd teda ani po podaní sťažnosti nekoná plynulo a naopak neefektívne a zbytočne opätovne vyzýva žalobcu, aby mu cestou právneho zástupcu oznámil výšku postúpenej pohľadávky – teda práve skutočnosť, ktorá je medzi stranami sporná a patrí do výlučnej ústavnej a zákonnej právomoci a povinnosti okresného súdu túto obchodno-právnu vec rozhodnúť. Ani po podaní sťažnosti ústavnému súdu teda okresný súd nepostupuje tak, aby vykonal navrhované a nevyhnutné dokazovanie a to na nariadenom pojednávaní (§ 122 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a tým neprispieva k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania. Táto nesústredená a neefektívna činnosť okresného súdu trvá ku dnešnému dňu ďalších viac než 7 mesiacov. Pokiaľ ide o ústavnoprávnu argumentáciu sťažovateľov obsiahnutú v sťažnosti musíme konštatovať, že predseda okresného súdu neuviedol na obranu okresného súdu žiadnu okolnosť, ktorá by ho čo i len čiastočne zbavovala jeho zodpovednosti za porušenie označených práv sťažovateľov. Taktiež neuviedol žiadnu okolnosť, ktorú by bolo možné vo vzťahu k doterajšej dĺžke konania pričítať na ťarchu sťažovateľom. Naopak postup súdu v konaní je aj po podaní sťažnosti predsedovi súdu (október 2012) a po podaní sťažnosti ústavnému súdu (marec 2013) taký, že v sťažovateľoch umocňuje ich frustráciu a stratu dôvery v schopnosť okresného súdu rýchlo a bezprieťahovo vyriešiť a rozhodnúť ich právnu vec. Sťažovatelia sú bez vlastného zavinenia, a naopak výlučne z dôvodov na strane

okresného súdu už ôsmi rok vystavení právnej neistote ohľadom výšky ich záväzku voči žalobkyni. Táto skutočnosť potvrdzuje aj dôvodnosť priznania požadovaného primeraného finančného zadostučinenia.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľov súčasne podaním z 12. júna 2013 doplnila návrh na rozhodnutie vo veci v časti týkajúcej sa úhrady trov konania pred ústavným súdom, v zmysle ktorého sa domáha úhrady trov konania v sume 413,91 €.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 32 Cb 89/2006 ústavný súd zistil tieto skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania:

Dňa 19. januára 2006 bol okresnému súdu doručený návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 5 285,86 € (vec bola vedená okresným súdom pod sp. zn. 36 Rob 18/2006, pozn.).

Okresný súd vyzval 15. júna 2006 navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh a 20. júla 2006 vydal v napadnutom konaní platobný rozkaz č. k. 36 Rob 18/2006-24 (ďalej len „platobný rozkaz“), ktorým odporcom v 1. až 3. rade uložil povinnosť zaplatiť 5 285,86 € s 19 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 5 285,86 € od 3. júna 2003 do zaplatenia a nahradiť trovy konania.

Proti platobnému rozkazu podal sťažovateľ (odporca v 2. rade) 11. augusta 2006 odpor, ktorý bol 17. októbra 2006 okresným súdom zaslaný navrhovateľovi a sťažovateľke (odporkyni v 3. rade). Okresný súd zároveň 17. októbra 2006 uložil navrhovateľovi zaplatiť súdny poplatok. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 7. novembra 2006 vyjadrenie k odporu sťažovateľa proti platobnému rozkazu a čiastočné späťvzatie návrhu.

Dňa 11. decembra 2006 bol spis vzťahujúci sa na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 36 Rob 18/2006 prevedený do oddelenia obchodných vecí a bola mu pridelená sp. zn. 32 Cb 89/2006.

Dňa 29. septembra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 3. november 2009, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti odporcu v 1. rade;

navrhovateľ doručil na pojednávaní okresnému súdu a právnenému zástupcovi sťažovateľov krátkou cestou čiastočné späťvzatie návrhu.

K čiastočnému späťvzatiu návrhu sa sťažovatelia vyjadrili podaním doručeným okresnému súdu 2. decembra 2009.

Dňa 22. januára 2010 bol okresnému súdu doručený návrh navrhovateľa na vykonanie dôkazu.

Okresný súd 26. októbra 2012 vyzval navrhovateľa na spresnenie petitu, navrhovateľ doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie vo veci samej 23. novembra 2012, pričom zotrval na zmenenom návrhu z 3. novembra 2009.

Opatrením predsedu okresného súdu č. 12/2011 1 Spr R/1/2012 zo 17. decembra 2012 bol spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom pridelený sudkyni JUDr. M. R. a následne opatrením predsedu okresného súdu č. 13/2012 1 Spr R/1/2012 z 21. decembra 2012 bol spis vrátený sudcovi JUDr. L. H.

Dňa 14. januára 2013 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k návrhu, na ktorý reagovali obaja sťažovatelia podaním doručeným okresnému súdu 21. februára 2013.

Dňa 5. apríla 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 6. máj 2013, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 17. mája 2013 okresný súd vyzval právneho predchodcu navrhovateľa (S., a. s.), aby oznámil výšku pohľadávky postúpenej 5. septembra 2002 obchodnej spoločnosti G., a. s.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 89/2006.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovatelia namietajú zbytočné priet'ahy, je rozhodovanie o návrhu navrhovateľa na zaplatenie sumy 2 653,75 € s príslušenstvom (zmenený návrh na rozhodnutie vo veci z 3. novembra 2009, pozn.) proti odporcovi v 1. rade a sťažovateľom ako odporcom v 2. a 3. rade z titulu úverovej zmluvy uzavretej medzi S., a. s. (právna predchodkyňa navrhovateľa), a odporcom v 1. rade, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver v sume 800 000 Sk; sťažovatelia sa zaviazali zaplatiť dlh ako ručiteľia v prípade jeho nezaplatenia odporcom v 1. rade. Ústavný súd z obsahu spisu ani z vyjadrení sťažovateľov nezistil žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné kvalifikovať napadnuté konanie ako právne či skutkovo zložitú.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania. Zo spisu vyplýva, že sťažovatelia (odporcovia v 2. a 3. rade, pozn.) sa zúčastnili pojednávania nariadených okresným súdom, na výzvy okresného súdu reagovali v súdom určených lehotách prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by mohla byť pripísaná na

ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd dospel k názoru, že postup okresného súdu v doterajšom priebehu napadnutého konania bol poznamenaný predovšetkým jeho neodôvodnenou nečinnosťou v trvaní takmer šiestich rokov (od novembra 2006, keď navrhovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie k odporu proti platobnému rozkazu, do septembra 2009, keď okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci, a od novembra 2009, keď bolo nariadené prvé pojednávanie vo veci, do októbra 2012, keď okresný súd vyzval navrhovateľa na spresnenie petitu návrhu). Za týchto okolností nie je namietané konanie ani po viac ako siedmich rokoch od jeho začatia právoplatne skončené, čo je už samo osebe z ústavného hľadiska neakceptovateľné. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že aj okresný súd vo svojom vyjadrení akceptoval, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom.

Ústavný súd, zohľadňujúc doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania (viac ako sedem rokov), v ktorom okresný súd dosiaľ meritórne nerozhodol, v spojení s obdobiami neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, dospel k záveru, že v ňom došlo k zbytočným priet'ahom spôsobeným okresným súdom (pozri napr. IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 261/07). Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

K vyjadreniu predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV/325/2013 z 3. júna 2013, ktoré sa týka *„šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti (praceneschopnosť) zákonného sudcu“*, ústavný súd dodáva, že uvedená skutočnosť nemôže odôvodňovať doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania (m. m. II. ÚS 183/08).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania o sťažnosti nebolo napadnuté konanie ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu konať v ďalšom období bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume každému po 3 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti (pozri časť I tohto uznesenia). Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie finančného zadostučinenia.

Pri určení sumy finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, a tiež z predmetu sporu, čo je v hre, resp. v stávke („at stake“) pre sťažovateľov [navrhovateľ sa po zmene petitu návrhu vyjadrením z 3. novembra 2009 domáha proti odporcom v 1. až 3. rade zaplata sumy 2 653,75 € s príslušenstvom; (m. m. I. ÚS 70/98, III. ÚS 495/2011 a tam citovaná judikatúra, napr. rozsudok ESĽP z 31. marca

1987, X. v. France, rozsudok ESLP z 20. marca 1989, Bock v. Germany, rozsudok ESLP z 31. marca 1992, X. v. France, rozsudok ESLP z 26. apríla 1994, Vallée v. France, rozsudok ESLP z 8. februára 1996, A. and others v. Denmark a i. a podobne alebo III. ÚS 76/06)].

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, povahu veci, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie finančného zadost'učinenia v sume po 2 000 € každému zo s'ťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal s'ťažovateľom úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti) v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a), b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2013 pre dvoch s'ťažovateľov patrí odmena v sume 130,17 € (aplikáciou § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky), ktorú bolo potrebné zvýšiť o režijný paušál (2 x 7,81 €), čo spolu predstavuje sumu 145,79 € za jeden úkon právnej služby (porovnaj I. ÚS 417/2010, II. ÚS 25/2011, III. ÚS 354/2010, IV. ÚS 475/2010). Za dva úkony právnej služby patrí odmena v sume 2 x 145,79 €, t. j. v sume 291,58 €. Ústavný súd nepriznal s'ťažovateľom úhradu trov konania za tretí úkon právnej služby, pretože tento úkon nepovažoval za taký, ktorý by relevantným spôsobom prispel k objasneniu skutkového stavu posudzovanej veci. Ústavný súd tak priznal úhradu trov konania v celkovej sume 291,58 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2013